

คุณลักษณะของผู้บริหารและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม
จัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

SCHOOL ADMINISTRATORS' ATTRIBUTES AND TEACHERS' PROFESSIONAL
ATTITUDE AFFECTING COMMUNITY PARTICIPATION IN EDUCATIONAL
MANAGEMENT IN SCHOOLS UNDER RATCHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE I

ธัญวรรณ รักซ้อน / THUNYAWAN RUKSORN¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะของผู้บริหารและทัศนคติต่อวิชาชีพของครู
ในสถานศึกษาของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน และ 3) อิทธิพลของคุณลักษณะ
ของผู้บริหารและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน ครูผู้สอน จำนวน 310 คน และ
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 123 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 1 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ตำแหน่งเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปน้อยคือ ภูมิหลังทางสังคม ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ลักษณะทางสังคม สติปัญญาและความสามารถ
ลักษณะทางกายภาพ และบุคลิกภาพ และทัศนคติต่อวิชาชีพของครูในสถานศึกษาในภาพรวมมีทัศนคติ
ทางบวกอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

3. ตัวแปรคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ในภาพรวม (Y_{tot}) ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับขั้นตอน คือ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($X_{1.3}$) และทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (X_2) ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.30 ซึ่งแสดงว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านสติปัญญาและความสามารถและทัศนคติต่อวิชาชีพของครู ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน และสามารถร่วมทำนายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ได้ร้อยละ 30

โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.68 + 0.42(X_{1.3}) + 0.38(X_2)$$

สมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.683 + 0.36(Z_{1.3}) + 0.26(Z_2)$$

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหาร, ทัศนคติต่อวิชาชีพครู, การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน

ABSTRACT

The purpose of this study were to examine: 1) the school administrators' attributes and professional attitude of teachers in community schools; 2) the community participation in educational management; and 3) the influence of school administrators' attributes and teachers' professional attitude on the community participation in educational management. The sample consisted of 123 administrators, 310 teachers, and 123 chairmen of school boards of schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample was derived by stratified random sampling as distributed by positions. The data collection instrument was a questionnaire with the reliability of 0.86. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research results were as follows:

1. Overall and in specific aspects, the school administrators' attributes was at a high level. The aspects raking in the descending order were social background, job style, social attributes, intellect and ability, physical characteristics, and personality. Overall, the teachers' professional attitude was at a highly positive level.

2. Overall and specific aspects, the community participation in school management was at a high level. The aspects in the descending order were participation in benefits, participation in evaluation, participation in operation, and participation in decision-making.

3. Overall, the school administrators' attributes in the aspects of intellect and ability ($X_{1.3}$) and teachers' professional attitudes (X_2) had an influence on and together predicted the community participation in educational management (Y_{tot}) with the statistical significance at .01 level. According to that relationship, the coefficient of prediction (R^2) was 0.30. These showed that the school administrators' attributes in the aspects of intellect and ability and teachers' professional attitudes together predicted the community participation in educational management at 30 percent.

The prediction equations were as follows:

The regression equation for raw score was

$$\hat{Y}_{tot} = 0.68 + 0.42(X_{1.3}) + 0.38(X_2)$$

The regression equation for standard score was:

$$\hat{Z}_{tot} = 0.683 + 0.36(Z_{1.3}) + 0.26(Z_2)$$

Keywords: administrator's attribute, teacher's professional attitude, community participation in school

บทนำ

จากกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ความตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด.....” (สำนักราชเลขาธิการ, 2525: 234) พสกนิกรทุกหมู่เหล่าล้วนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชาติบ้านเมือง ต้องจัดการศึกษาให้สามารถสร้างและพัฒนาความรู้ ควบคู่กับคุณธรรมให้แก่เยาวชนอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อให้การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรม สอดคล้องกับความคาดหวังของชุมชนและสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542: 4-17)

สถานศึกษาของรัฐจำเป็นต้องจัดกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษา และถือเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม แม้ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาค่อนข้างมากก็ตาม แต่ความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านทักษะความรู้ความสามารถในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนของผู้บริหารและครูในแต่ละพื้นที่ แต่ละสถานศึกษา ก็ล้วนเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งสิ้น กล่าวกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูนับว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่มีบทบาทต่อการสร้างการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547: 246) ขณะเดียวกันชุมชนเองก็ขาดความรู้ความเข้าใจต่อการตัดสินใจในระบบการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยได้กล่าวถึงปัญหาการมีส่วนร่วมว่าเกิดสาเหตุหลายประการ ได้แก่ ประการแรก ทศนคติของผู้บริหารและครูที่มองว่าชุมชนมีความรู้ น้อย สถานศึกษาจึงไม่เอาใจใส่ที่จะถามความเห็น ดังนั้นสถานศึกษาจึงเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะทำและวิธีดำเนินการเองแล้วจึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน การประเมินความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจึงประเมินจากจำนวนเงินและสิ่งของที่รับบริจาค ประการที่สอง ลักษณะของความเป็นราชการของผู้บริหารและครูทำให้สถานศึกษาแปลกแยกจากชุมชน ครูไม่เอาใจใส่ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้นและไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามาทำความสนทนาค้นเคยกับครู ผู้บริหาร และครูจึงไม่ทราบว่าบุคคลในชุมชนคนใดมีความรู้ความสามารถและศักยภาพเรื่องใด การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาจึงเกิดปัญหาอุปสรรค ประการที่สาม สถานศึกษาขาดแนวคิดที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับชุมชน หวังเพียงที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรเพียงฝ่ายเดียว โดยสถานศึกษาไม่คิดที่จะทำในสิ่งที่จะเป็นการช่วยพัฒนาชุมชนด้านอื่นที่นอกเหนือไปจากการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของประชาชนในชุมชน และประการสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานโดยยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ ชุมชนจึงมีความรู้สึกว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน จึงเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเท่านั้น การจัดการศึกษาในชุมชนจึงไม่สามารถสนองความต้องการของชุมชนได้แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะให้โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาเพราะชุมชนยังมีแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการศึกษาที่แตกต่างกัน (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ, 2555: 73) และพบว่าในส่วนของนโยบายการพัฒนา กับปฏิบัติการการพัฒนาไม่มีความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะในการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่ชุมชนมีส่วนร่วมไม่เต็มที่ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การไม่ได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วม การไม่เข้าใจในบทบาทที่เหมาะสมของชุมชน และสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ณัฐพงศ์ ฉลาดแยม, 2554: 86) จึงส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างเป็นระบบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ ดังนั้น หากคุณลักษณะที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลให้ชุมชนเกิดความพอใจและศรัทธาแล้ว ย่อมส่งผลให้เกิดความร่วมมือกับชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาทุกด้าน ผลการวิจัยนี้

ได้สะท้อนมุมมองด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยชี้ประเด็นความสำเร็จและหรือความล้มเหลวของการบริหารจัดการสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นผลจากคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนทัศนคติต่อวิชาชีพของครูด้วยเช่นกัน การวิจัยนี้ต้องการทำความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1977: 30-58) มาเป็นกรอบแนวทางการศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของชุมชนในการจัดการศึกษา น่าจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เนื่องจากการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในส่วน of สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้บริหารและคณะครูร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสร้างความภาคภูมิใจในผลงานการพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จร่วมกัน โดยมีงานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น งานวิจัยของปรารภ หลงสมบูรณ์ (2552: 91) เรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษาโดยภาพรวม คือ คุณลักษณะของผู้บริหารโดยภาพรวม คุณลักษณะทางสังคม และคุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงงานวิจัยของบวรลักษณ์ ศักดิ์วีไลพร (2553: 78) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล กับประสิทธิผลผลงานวิชาการในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากความสำคัญและปัญหาผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผู้วิจัยหวังว่า ข้อมูลที่ได้จะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและสร้างความตระหนักในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อส่งเสริมการสร้างการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และทัศนคติต่อวิชาชีพของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1

3. ศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยนี้มีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. อิทธิพลของคุณลักษณะผู้บริหารจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชนทุกด้าน
2. อิทธิพลของทัศนคติต่อวิชาชีพของครูจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

วิธีดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,035 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 180 คน ครู 1,675 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน ครู จำนวน 310 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 123 คน ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970: 607-608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยใช้ตำแหน่งเป็นฐานในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ แบ่งข้อคำถามเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ของ Likert

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพของครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert

ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การตอบแบบสอบถามตอนที่ 2, 3 และ 4 ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหาร ทัศนคติต่อวิชาชีพครู รวมถึงการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน เพื่อจัดทำข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. ยกร่างแบบสอบถามและนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาและให้คำแนะนำการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือ IOC (index-item objective congruence) โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

นำข้อมูลที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัดโดยกำหนดเกณฑ์สำหรับข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ต้องอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องแต่ละข้อมีค่าระหว่าง 0.67-1.00

5. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1984: 126) ในงานวิจัยนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลและติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาต่าง ๆ ด้วยตนเองและรับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติมีขั้นตอนดังนี้

1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวความคิดของ Best (1970: 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มากที่สุด

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2545: 108) ดังนี้

น้อยกว่า 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับต่ำ

0.31-0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับปานกลาง

0.71 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับสูง

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise-multiple regression)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมายค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
1. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.39	0.60	มาก	5
2. ด้านภูมิหลังทางสังคม	4.47	0.55	มาก	1
3. ด้านสติปัญญาและความสามารถ	4.40	0.68	มาก	4
4. ด้านบุคลิกภาพ	4.38	0.54	มาก	6
5. ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน	4.42	0.55	มาก	2
6. ด้านลักษณะทางสังคม	4.42	0.77	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.41	0.52	มาก	

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.52) ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านภูมิหลังทางสังคม ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.55) ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.55) ด้านลักษณะทางสังคม ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.68) ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.60) และด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติต่อวิชาชีพของครู

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพของครู

ทัศนคติต่อวิชาชีพของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมายค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
1. วิชาชีพครูฝึกให้เป็นคนดี เสียสละ อดทนและมองโลกในแง่ดี	4.58	0.58	มากที่สุด	9
2. วิชาชีพครูปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ตนเอง	4.56	0.56	มากที่สุด	10
3. วิชาชีพครูฝึกให้เป็นคนรอบคอบ วิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี	4.59	0.54	มากที่สุด	8

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (ต่อ)

ทัศนคติต่อวิชาชีพของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
4. มีความมั่นใจว่าตัดสินใจถูกต้องในการเลือกประกอบอาชีพครู	4.60	0.54	มากที่สุด	7
5. ครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับในสังคม	4.73	0.49	มากที่สุด	3
6. การสั่งสอนและมอบความรู้ให้นักเรียนเป็นงานที่น่าภูมิใจอย่างยิ่ง	4.73	0.47	มากที่สุด	2
7. มีความมั่นใจว่าครูเป็นอาชีพที่ดีและมั่นคง	4.76	0.46	มากที่สุด	1
8. อาชีพครู เป็นอาชีพที่ได้ใช้ความรู้และความสามารถได้อย่างเต็มที่	4.71	0.50	มากที่สุด	4
9. เกิดความรู้สึกหดหู่และไม่สบายใจกับข่าวทางลบของครูในหน้าหนังสือพิมพ์	4.48	0.59	มาก	11
10. ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และประเทศ	4.62	0.55	มากที่สุด	6
11. อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายชัดเจน	4.64	0.51	มากที่สุด	5
12. อาชีพครูคือการทำหน้าที่เพียงการสอน ไม่จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ใด ๆ	2.70	1.60	ปานกลาง	21
13. ครูเป็นอาชีพที่ล้าสมัย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ๆ	2.48	1.58	น้อย	23
14. การเตรียมการสอนและการจัดทำสื่อเป็นสิ่งยุ่งยากและน่ารำคาญ	2.51	1.57	ปานกลาง	22
15. ใบประกอบวิชาชีพครู เป็นสิ่งไม่จำเป็น และไม่เกี่ยวข้องกับการสอนหรือการเป็นครู	2.73	1.46	ปานกลาง	20
16. การเป็นครูคือการสั่งสอนและให้ความรู้ทางวิชาการ	3.70	1.22	มาก	19
17. การประชุมทางวิชาการ เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนา	3.98	0.87	มาก	18
18. ครูเป็นอาชีพที่เปิดโอกาสให้ตนเองทำประโยชน์ให้แก่สังคม	4.40	0.73	มาก	13

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (ต่อ)

ทัศนคติต่อวิชาชีพของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
19. ผู้ที่จะประกอบอาชีพครู คือผู้ที่เสียสละเพื่อสังคมอย่างแท้จริง	4.41	0.59	มาก	12
20. วิชาชีพครู ทำให้ตัดสินใจ วิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น	4.29	0.62	มาก	17
21. วิชาชีพครู ฝึกให้รู้จักควบคุมตนเอง และเป็นผู้นำ	4.32	0.58	มาก	15
22. ครูที่ดีมีอุดมการณ์ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก	4.30	0.66	มาก	16
23. อาชีพครูเป็นอาชีพชั้นสูง มีความเจริญก้าวหน้าและมีค่าตอบแทนที่พอสมควร	4.35	0.58	มาก	14
รวมเฉลี่ย	4.16	0.46	มาก	

ทัศนคติต่อวิชาชีพของครูในภาพรวม มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาแยกตามรายข้อพบว่า ครูมีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ มีความมั่นใจว่าครูเป็นอาชีพที่ดีและมั่นคง ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.46) การสั่งสอนและมอบความรู้ให้แก่นักเรียนเป็นงานที่น่าภูมิใจอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) ครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับในสังคม ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.49) อาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้ใช้ความรู้และความสามารถได้อย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.50) อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายชัดเจน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.51) ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และประเทศ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.55) มีความมั่นใจว่าตัดสินใจถูกต้องในการเลือกประกอบอาชีพครู ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.54) วิชาชีพครูฝึกให้เป็นคนรอบคอบ วิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.54) วิชาชีพครูฝึกให้เป็นคนดี เสียสละ อุตุน และมองโลกในแง่ดี ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.58) และวิชาชีพครูปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ตนเอง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.56) ส่วนมีทัศนคติของครูที่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ เกิดความรู้สึกหุนหันและไม่สบายใจกับข่าวทางลบของครูในหน้าหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) ผู้ที่จะประกอบอาชีพครูคือผู้ที่เสียสละเพื่อสังคมอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.59) ครูเป็นอาชีพที่เปิดโอกาสให้ตนเองทำประโยชน์ให้แก่สังคม ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.73) อาชีพครูเป็นอาชีพชั้นสูง มีความเจริญก้าวหน้าและมีค่าตอบแทนที่พอสมควร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.58) วิชาชีพครูฝึกให้รู้จักควบคุมตนเองและเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.58) ครูที่ดีมีอุดมการณ์ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.66) วิชาชีพครูทำให้ตัดสินใจวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.62) การประชุมทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนา ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 1.22) และ

การเป็นครูคือการสั่งสอนและให้ความรู้ทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.70$, S.D. = 0.87) และ พบว่ามีทัศนคติของครูที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ใบประกอบวิชาชีพครูเป็นสิ่งที่จำเป็นและไม่เกี่ยวข้องกับการสอนหรือการเป็นครู ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 1.46) อาชีพครูคือการทำหน้าที่เพียงการสอน ไม่จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ใด ๆ ($\bar{x} = 2.70$, S.D. = 1.60) และการเตรียมการสอนและการจัดทำสื่อเป็นที่ยุ่งยากและน่ารำคาญ ($\bar{x} = 2.51$, S.D. = 1.57) และครูมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยในเรื่อง ครูเป็นอาชีพที่ล้าสมัย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ๆ ($\bar{x} = 2.48$, S.D. = 1.58)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษา ของชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลความหมาย ค่าเฉลี่ย	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.92	0.64	มาก	4
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.94	0.75	มาก	3
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.06	0.73	มาก	1
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.98	0.72	มาก	2
รวมเฉลี่ย	3.98	0.62	มาก	

การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชนทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.73) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.72) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.75) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.64)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

ตัวแปร	X_{tot}	X_1	$X_{1.1}$	$X_{1.2}$	$X_{1.3}$	$X_{1.4}$	$X_{1.5}$	$X_{1.6}$	X_2	Y_{tot}
X_{tot}	1	.889**	.741**	.791**	.855**	.846**	.770**	.650**	.847**	.531**
X_1		1	.827**	.878**	.833**	.924**	.893**	.798**	.509**	.489**
$X_{1.1}$			1	.816**	.608**	.692**	.652**	.529**	.443**	.413**
$X_{1.2}$				1	.673**	.789**	.726**	.571**	.476**	.433**
$X_{1.3}$					1	.752**	.686**	.552**	.539**	.451**
$X_{1.4}$						1	.894**	.674**	.519**	.489**
$X_{1.5}$							1	.681**	.417**	.421**
$X_{1.6}$								1	.303**	.326**
X_2									1	.455**
Y_{tot}										1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชนในภาพรวม (Y_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.53$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นความสัมพันธ์ทางบวก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพครู (X_{tot}) กับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน มีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน กล่าวคือ หากคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพครูของครูเพิ่มขึ้น การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชนก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครู ทั้ง 2 ด้าน (X_1 - X_2) กับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชนพบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคุณลักษณะของผู้บริหาร (X_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.49$) และทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (X_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.46$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูของคุณลักษณะย่อยแต่ละคุณลักษณะ ($X_{1.1}$ - $X_{1.6}$ และ X_2) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน (Y_{tot})

ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ($X_{1.4}$) ($r_{xy} = 0.49$) ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($X_{1.3}$) ($r_{xy} = 0.45$) ด้านภูมิหลังทางสังคม ($X_{1.2}$) ($r_{xy} = 0.43$) ด้านลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ($X_{1.5}$) ($r_{xy} = 0.42$) ด้านลักษณะทางกายภาพ ($X_{1.1}$) ($r_{xy} = 0.41$) และด้านลักษณะทางสังคม ($X_{1.6}$) ($r_{xy} = 0.33$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise-multiple regression) ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ในภาพรวม (Y_{tot})

(n = 556)

แหล่งของความแปรปรวน	df	Ss	MS	F	Sig.
Regression	2	58.12	29.06	91.90*	0.00
Residual	431	136.29	0.32		
Total	433	194.41			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้า สมการตามลำดับ	B	SE.b	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	0.68	0.26		2.62*	0.01
ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($X_{1.3}$)	0.42	0.06	0.36	7.51*	0.00
ทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (X_2)	0.38	0.07	0.26	5.46*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$R = 0.55$ $R^2 = 0.30$ $SE.E = 0.56$

ตัวแปรคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ในภาพรวม (Y_{tot}) ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับขั้นตอน คือ ด้านสติปัญญาและความสามารถ ($X_{1.3}$) และทัศนคติต่อวิชาชีพของครู (X_2) ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.30 ซึ่งแสดงว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาด้านสติปัญญาและความสามารถและทัศนคติต่อวิชาชีพของครู ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน และสามารถร่วมทำนายการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ได้ร้อยละ 30

โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.68 + 0.42(X_{1.3}) + 0.3(X_2)$$

สมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.683 + 0.36(Z_{1.3}) + 0.26(Z_2)$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพของครูที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการวิจัยบางประเด็นมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารด้านภูมิหลังทางสังคมมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น และด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นนั้น อาจเป็นไปได้ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตำแหน่งที่ต้องทำหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจเลือกที่จะดำเนินนโยบายการศึกษาใดก่อนหรือหลังและหรือตัดสินใจที่จะมอบหมายภารกิจงานด้านต่าง ๆ ให้กับครูและหรือบุคลากรในสถานศึกษานำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ การวิจัยนี้มุ่งเน้นการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในหลากหลายลักษณะ เช่น การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน การบริจาคทรัพย์สินหรือแม้แต่การมีส่วนร่วมในการประเมินหรือรับการประเมินการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนั้น คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือล้มเหลวต่อการดำเนินงานดังกล่าวโดยตรง ซึ่งภูมิหลังทางสังคม เช่น ภูมิหลังด้านความรู้ประสบการณ์ ชื่อเสียงเครือข่ายตลอดจนเกียรติประวัติของผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ครูและบุคลากรต่าง ๆ ให้ความสำคัญและยอมรับมากกว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสุนีย์ บุญทิม (2542: 113) ที่วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2539-2550 ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ภูมิหลังทางสังคมด้านความรู้ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุดในช่วงการปฏิรูปการศึกษาส่วนคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีความจำเป็นในระดับน้อย อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้สามารถสะท้อนค่านิยมของครู ผู้บริหารสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่ยังคงให้ความสำคัญกับความรู้ประสบการณ์ ชื่อเสียงเครือข่ายตลอดจนเกียรติประวัติว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญของผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูในสถานศึกษามีทัศนคติต่อวิชาชีพครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุดในเรื่อง ความมั่นใจว่าครูเป็นอาชีพที่ดีและมั่นคง การสั่งสอนและมอบความรู้ให้นักเรียนเป็นงานที่น่าภูมิใจอย่างยิ่ง และครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับในสังคม และมีทัศนคติในระดับน้อยในเรื่องครูเป็นอาชีพที่ล้าสมัย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ๆ นั้นอาจเป็นไปได้ทั้งนี้เพราะตั้งแต่มีการกำหนดให้ครูทุกคนต้องมีใบประกอบวิชาชีพในการปฏิบัติงานภายใต้กรอบจรรยาบรรณ

ที่เข้มงวดตลอดจนการส่งเสริมด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลที่เพียงพอต่อการดำรงวิชาชีพครู จึงส่งผลให้ครูเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและภาคภูมิใจต่อวิชาชีพตนเองมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ยังไม่เห็นด้วยหรือปกป้อง การที่สังคมอาจมีทัศนคติต่อวิชาชีพครูว่า ครูเป็นอาชีพที่ล้าสมัย ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับปนัดดา วัฒน (2554: บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มี การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อวิชาชีพครูและ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยประเด็นดังกล่าวสามารถสะท้อนให้ เห็นทิศทางในทางบวกในการปฏิบัติงานตามกรอบวิชาชีพของครูอย่างชัดเจน

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น อาจเป็นไปได้ ทั้งนี้เพราะ ภายหลังจากปฏิรูปการศึกษาและมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเปิดโอกาส ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษามากขึ้นในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้น การตื่นตัวของประชาชนและผู้ปกครองในการแสดงออกถึงความต้องการที่จะเข้ามาช่วยเหลือการดำเนินงาน ภายในสถานศึกษาในหลายลักษณะ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การมาร่วมประชุม มีส่วนร่วมในความสำเร็จ การใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการบริจาคทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ตามที่สถานศึกษาร้องขอ โดยมุ่งหวังให้สถานศึกษาจัดการศึกษาตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัย ในภาพรวมนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชณุ หยกจินดา (2557: บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกันในเรื่อง การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสอดคล้องกันในเรื่อง การมีส่วนร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเช่นกัน ผลการวิจัยนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานะความเป็นหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในชุมชนของสถานศึกษาซึ่งชุมชนจะมองว่า ตนเองไม่มีอำนาจในการตัดสินใจใด ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งชี้ประเด็นการยกระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มากกว่าการบริจาคแรงกาย เวลา หรือทรัพย์สิน

4. การผลการวิจัยที่พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านสติปัญญาและความสามารถ กับตัวแปรทัศนคติต่อวิชาชีพของครู สามารถร่วมกันอธิบายและพยากรณ์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาใน สถานศึกษาของชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านสติปัญญาและความสามารถ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถใน การกล่าวพูด กล่าวแสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อการเป็นที่เคารพนับถือของ ชุมชน ขณะเดียวกัน การที่ครูมีทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพตนเอง จะส่งผลให้ครูรู้สึกภาคภูมิใจและเต็มใจต่อ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้บริหารและชุมชน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสิริพัฒน์ ลาภจิตร (2550: บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนงานการบริหาร องค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลคือ ภูมิหลังด้านสังคม

ความรู้ความสามารถของผู้บริหารและปัจจัยด้านองค์กร คือ โครงสร้างและพฤติกรรมของบุคลากร มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนงานการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยดังกล่าวยังสะท้อนถึงแรงดึงดูดที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะท่าทีของผู้บริหารองค์กรตลอดจนพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในการให้บริการต่อสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดแนวทางส่งเสริมการพัฒนาเองอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การศึกษาอบรม การตัดสินใจ การแสดงออกด้านสติปัญญาและความสามารถในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยนี้พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านสติปัญญาและความสามารถส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาค่านิยมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะ ผลการวิจัยนี้พบว่า ทักษะการตัดสินใจของครูจะส่งผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบตลอดจนความเชื่อมั่นศรัทธาต่อชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการสัมมนาแนวทางส่งเสริมวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ทั้งนี้ผลการวิจัยนี้พบว่า ครูยังขาดความกระฉับกระเฉงในภาพพจน์ภาพลักษณ์ ตลอดจนแนวปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้นการแสวงหาแนวทางส่งเสริมวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ น่าจะเป็นหนทางนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการสร้างการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเอง ด้านกายภาพและบุคลิกภาพเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผลการวิจัยนี้พบว่า คุณลักษณะด้านดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้น เพื่อให้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสมบูรณ์พร้อมจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองในด้านดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและทัศนคติต่อวิชาชีพครูที่ส่งผลกระทบต่อมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลุ่มลึกมากขึ้น

3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยอาจจำแนกตามสังกัด เพศ และขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อแสวงหาคุณลักษณะร่วมที่เป็นลักษณะทั่วไป (common characteristic) ของตัวแปรคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

3.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อวิชาชีพและการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพของครู โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกมากขึ้น

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ภูมิหลังทางสังคม ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน ลักษณะทางสังคม สติปัญญาและความสามารถ ลักษณะทางกายภาพ และบุคลิกภาพ และทัศนคติต่อวิชาชีพของครูในสถานศึกษาในภาพรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก
2. การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. อิทธิพลของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านสติปัญญาและความสามารถ กับทัศนคติต่อวิชาชีพของครู ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.30 ซึ่งแสดงว่าสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้ร้อยละ 30

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงศ์ ฉลาดแย้ม. (2554, เมษายน-มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *วารสารคณะศึกษาศาสตร์*, 11 (2), 86.
- บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา วัฒโน. (2554). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ปรารภ หลงสมบุญ. (2552). **คุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555, มกราคม-มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีจากฐานราก. **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, 9** (16), 73.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. 19 สิงหาคม 2542.
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **การประชุมวิชาการการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2525). **ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช 2524**. กรุงเทพฯ: สำนักราชเลขาธิการ.
- สิริพัฒน์ ลากิจตร. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนงาน การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ บุญทิม. (2542). **การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539-2550) ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา เขตการศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1970). **Research in education** (2nd ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). **Rural development participation: Concepts and measures for project design, implementation and evaluation**. New York: Cornell University.
- Cronbach, L. J. (1984). **Essentials of psychological test** (4th ed.). New York: Harper & Row.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement, 30** (3), 607-608.